

Textos de literatura hispanoamericana

Codi: 100613

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	3	0
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Beatriz Ferrus Anton

Correu electrònic: Beatriz.Ferrus@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i les obligatòries, haver adquirit les competències necessàries, haurà de ser capaç d'expressar-se de forma adequada oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuais errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final.

Es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes estilístiques específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Es recomana, per a una major comprensió (encara que no és determinant) haver cursat alguna de les assignatures de "Literatura hispanoamericana".

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen implicarà, automàticament, la qualificació de suspens (0).

Objectius

"Textos de literatura hispanoamericana" és una assignatura que a nivell cronològic funciona com a continuació de "Literatura hispanoamericana: del modernisme a l'època contemporània". El corpus d'estudis se centra en produccions culturals de la segona meitat del segle XX i del segle XXI (específicament des del final del boom fins avui), de diferents països d'Amèrica Llatina, acompanyats de lectures teòriques-crítiques.

L'enfocament de l'assignatura està donat pel vincle literatura, societat i identitat, per la qual cosa el curs busca presentar a les i els estudiants lectures bàsiques hispanoamericanes contemporànies que els permetin problematitzar al voltant de la representació i la identitat a partir de diferents fenòmens: d'una banda, i a nivell temàtic, la globalització, poscolonialitat i noves subjectivitats/sexualitats; i per una altra, i a nivell discursiu, metaliteratura, autoficció, paròdia/pastiche, ironia. Per a això es consideraran diferents gèneres (ficcional, testimonial/documental, crònica).

OBJECTIUS:

- Ampliar i aprofundir el coneixement de produccions culturals hispanoamericanes recents a través de la lectura d'assajos, textos narratius (ficció, autoficció, testimoni, cròniques).
- Desenvolupar capacitats d'anàlisi i interpretació a partir de la lectura de les obres, que permetin reflexionar sobre els vincles entre literatura, societat i identitat.
- Desenvolupar competències d'escriptura i anàlisi crítica, per mitjà de l'elaboració d'informes/assajos, ressenyes literàries...

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Aplicar les tècniques i els mètodes de l'edició anotada de text.
- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Utilitzar les tècniques i els mètodes de la crítica textual i de les disciplines afins.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament un text colonial i hispanoamericà i ser capaç de redactar-ne un comentari de text.
2. Aplicar la terminologia ecdòtica per als textos de la literatura hispanoamericana.
3. Argumentar sobre diversos temes i problemes literaris a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats.
4. Descriure i analitzar críticament l'evolució de les idees literàries aplicades a la literatura hispanoamericana.
5. Editar i anotar textos hispanoamericans.
6. Establir relacions entre les obres de la literatura hispanoamericana i el context sociohistòric i estètic en el qual es gesten.
7. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
8. Resoldre problemes de manera autònoma.
9. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

Tema I: ¿Qué fem amb el boom? Síntomes de la posmodernitat

- *McOndo*(prólogo), Alberto Fuguet y Sergio Gómez.
- *Estrella distante* y la alargada sombra de Roberto Bolaño

**Manifiesto del Crack*, Miguel Ángel Palou, Eloy Urroz, Ignacio Padilla, Ricardo Chávez Castañeda y Jorge Volpi.

Tema II: Història, memòria, posmemòria i testimoni llatinoamericà

- "Cambio de armas" y "Escribir con el cuerpo", Luisa Valenzuela.
- *Formas de volver a casa* de Alejandro Zambra

*Beatriz Sarlo: "Posmemòria, reconstruccions"

Tema III. Violència i crime organitzat: sicariat, narcotràfic i feminicidi

- *La Virgen de los sicarios*, Fernando Vallejo.
- *Balas de plata* Élder Mendoza

*Sayak Valencia: "Capitalismo gore"

Tema IV: ¿Per què continuem parlant de literatura de dones ?

- *Nadie me verá llorar*, "El hombre que siempre soñó" y "Auto-etnografía con el otro" de Cristina Rivera Garza
- *Fruta podrida* de Lina Meruane

Tema V: Formes de l'oblic

- *Distancia de rescate* de Samanta Schewblin
- *Las cosas que perdimos en el fuego* y *Los peligros de fumar en la cama* de Mariana Enríquez

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.
- Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics.
- Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases teórico-prácticas	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Tutorías programadas	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Preparació, estudi, elaboració de treballs	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Avaluació

L'avaluació consistirà en l'elaboració de dos exàmens amb material que es realitzaran a l'aula en les dates indicades i en la redacció d'un assaig crític que haurà de lliurar-se en el termini i en la forma establerts. Es valorarà la lectura dels textos proposats, el seguiment de les classes, la capacitat crítica, la lectura de bibliografia, així com l'ús adequat dels codis acadèmics bàsics (orals i escrits).

Els exàmens consistiran en el comentari crític d'un text literari o teòric vinculat als dos blocs de l'assignatura. L'estudiant podrà portar a l'examen el material que desitgi (lectures, bibliografia, anotacions etc)

Examen I: vinculat als temes I-III. 33%

Examen II: vinculat a les unitats III a V. 33%

El treball consistirà en la redacció d'un breu assaig sobre un tema vinculat a les classes que complementi el contingut d'aquestes. Aquest s'haurà de pactar prèviament amb el professor. El treball té un valor del 33%

Per a aprovar l'assignatura és necessari haver-se presentat als dos exàmens i haver entregat el treball. S'ha d'obtenir entre totes les activitats una mitjana de 5 i la nota mínima de cada activitat ha de ser 3.5. Per a poder optar a fer mitjana en cada prova ha d'haver-se aconseguit un mínim de 3.5. Es considerarà "No avaluable" aquell estudiant que no s'hagi presentat a una de les tres proves. El plagi total o parcial suposarà el suspens total del l'assignatura. Les faltes d'ortografia descomptaran 0,25 cadascuna. Una prova amb més de 10 faltes estarà suspesa. Es podrà optar a reevaluació sempre que l'estudiant s'hagi presentat abans als exàmens i haja entregat el treball.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen I	33%	2	0,08	2, 3, 4, 5, 8, 9
Examen II	33%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Treball crític	33%	16	0,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

Lectures obligatòries

Valenzuela, Luisa. (2003), "El lenguaje del cuerpo", en de Mora, Carmen (ed.), *Escribir el cuerpo. 19 asedios desde la literatura hispanoamericana*. Sevilla, Universidad de Sevilla.

Meruane, Lina. (2017), *Sangre en el ojo*, Madrid, Randomhouse Mondadori.

Galán, Jorge (2016), *Noviembre*. Barcelona, Tusquets.

Vallejo, Fernando (2004), *La virgen de los sicarios*, Debolsillo.

Ojeda, Mónica (2016). *Nefando*, Barcelona, Candaya.

Arroyo Pizarro, Yolanda (2016), *Las negras*, San Juan, Boreales.

Bayly, Jaime (1997), *La noche es virgen*, Barcelona, Anagrama.

Vallejo, Fernando (2001), *El desbarrancadero*, Barcelona, Alfaguara.

Paredes, Julieta (1999), *Con un montón de palabras* (poesías seleccionadas), La Paz, Ediciones Mujeres Creando".

Negrón, Luis (2012), *Mundo cruel*, San Juan, Germinal.

Arenas, Reinaldo (1990), "Mona", *Viaje a la Habana*, Madrid, Mondadori.

Chávez, Miguel Antonio (2011), "La puta madre patria", *Todos los juguetes*, Quito, Dinediciones.

Hernández, Alejandro (2013). *Amarás a Dios sobre todas las cosas*, Barcelona, Tusquets.

Vallejo, Fernando (1994), *La Virgen de los sicarios*, Madrid, Alfaguara.

Herrera, Yur (2004), *Los trabajos del reino*, Mexico, Tierra adentro.

Uribe, Sara (2012), *Antígona González*, México, Sur Ediciones.

Bibliografía bàsica

Ana María Amar y Sánchez, Luis F. Avilés (eds.) (2015), *Representaciones de la violencia en América Latina: genealogías culturales, formas literarias y dinámicas del presente*, Madrid: Iberoamericana/Vervuert.

Falconí Trávez Diego (2016). "Hansel/Hedwig, la Casa Playo, la Tunda: Transculturaciones y decolonialidades literarias queer, cuir, cuy(r) en América Latina", en María Amelia Viteri y Manuela Lavinás Picq (eds.), *Queering Paradigms V. Queering Narratives of Modernity*,

García Canclini, Néstor (2003). Noticias recientes sobre la hibridación Trans. *Revista Transcultural de Música*, núm. 7, diciembre, 2003, 295-317.

Fuguet, Alberto y Gómez, Sergio (1996), "Prólogo. Presentación del País McOndo", *McOndo. Una antología de la nueva literatura hispanoamericana*. Barcelona, Gijalbo-Mondadori. Disponible en <http://www.marcosymarcos.com/macondo.htm>.

Sarlo, Beatriz (2005), "Posmemoria, reconstrucciones", en *Tiempo pasado. Cultura de la memoria y giro subjetivo. Una discusión*. Buenos Aires, S. XXI, pp. 125-157.

Valencia triana, Sayak (2010), *Capitalismo gore: narcomáquina y performance de género*. Disponible en <http://hemisphericinstitute.org/hemi/es/e-misferica-82/triana>